

Cinema

Un estiu amb Stanley Donen (iII)

per Pere Cornellas

Cine Club Sabadell

Menystinguda per bona part de la crítica i pel públic en general, MOVIE, MOVIE és un pel·lícula d'un interès bastant superior al que sembla haver-li atorgat la majoria dels entesos. És original i intel·ligent i, malgrat les limitacions que té -inherents a un producte com aquest-, és un dels treballs més estimulants del darrer Donen. Pensat com un homenatge al cinema i a les sessions de 40/50 anys enera i, ahora, com una reflexió sobre les seves constants, MOVIE, MOVIE s'estructura a base de dos mig-metratges -o dos episodis- i un "trailer" enmig, emulant així les sessions dobles dels anys trenta/quarantes. Els gèneres escollits són el melodrama i el musical. S'ha de dir que potser es troben a faltar les referències als dos gèneres emblemàtics del cinema nord-americà, el còmic i el "western", si bé cal tenir en compte que el melodrama social amb una certa aproximació al món del cinema negre, com és el cas que ens ocupa, i el musical de pre i de postguerra eren, aleshores, dos dels gèneres més sòlids i populars. El "trailer" anuncia un film bèl·lic.

La pel·lícula, que renuncia a qualsevol tipus de recurs discursiu, és, abans que res, un discurs. Una revaloració del gènere, no exempta de la visió crítica, i de les seves característiques i una constatació de com aquestes característiques determinen la posada en escena i, doncs, la pel·lícula. Hàbilment, Donen utilitza en bona part els mateixos intèrprets -George C. Scott, Red Buttons, Elli Wallach, Art Carney...- als dos episodis i també al "trailer", on els veiem fent d'aviadors. Homenatge a l'actor, capaç d'ésser eficaç en qualsevol gènere i papers -significatiu el contrast entre George C. Scott que, de fet, interpreta el mateix personatge als dos episodis, i Elli Wallach, que dona vida, no ja a dos personatges diferents, sinó antípodes-, i, al mateix temps, primera explicitació del caràcter recurrent de tota la pel·lícula. Tanmateix, el més interessant és la utilització que Donen fa del que en podríem dir l'argument: a partir d'un mateix esquema, demostra com les constants de cada gènere fan possible dos films que, essent iguals, són diferents. Un antic campió de boxa/ un productor del "music-hall" (George C. Scott) acull un jove estudiant d'advocat amb punys de ferro

Movie movie

(Harry Hamlin)/ una aspirant a ballarina (Rebeca York), a qui tracta com a un fill/ que és la seva filla, fins a convertir-lo en campió/ fins que ella esdevé la gran "vedette" de l'espectacle. Acabada l'aventura -sempre la mateixa: el gran somni americà que diu que tothom pot arribar on sigui-, l'antic campió/ el productor mor al costat del seu inseparable col·laborador (Red Buttons), assassinat pel "gangster" (Elli Wallach) que acosta el melodrama al negre/ a causa d'una malaltia incurable que el metge (Art Carney) li ha diagnosticat a la primera seqüència del segon film. Més explícit encara: els primers plans de cada episodi són idèntics i el primer interior que se'ns mostra és, als dos ca-

sos, el consultori del metge. Els afegits a un guió i a l'altre corresponen als imperatius i als tòpics de cada gènere, tòpics que el sentit de l'humor de Donen accentua en recerca de l'evidència de la re-representació. Assistim, certament, a una remembrança de caire nostàlgic: l'homenatge a Busby Berkeley, l'autohomenatge a SINGIN' IN IN THE RAIN (1952, CANTANDO BAJO LA LLUVIA), quan la gran "vedette" (Trish Van Devere) vol fer acomiadar Kitty com havia fet Lina Lamont (Jean Hagen) amb Katy Selden (Debbie Reynolds), o, senzillament, amb el nom de la protagonista (ella es diu Kitty Simpson, mentre que, a CANTANDO BAJO LA LLUVIA, Debbie Reynolds es deia Katy i el productor cinematogràfic (Millard Mitchell), R.F. Simpson). Tanmateix, això no és obstacle perquè aquesta remembrança sigui també conscient i lúcida.

Les limitacions neixen del poc temps de què disposa Donen per explicar les seves dues històries, que se'ns presenten amb salts considerables i amb un excés de vertigen narratiu. I també de la insuficiència d'alguns intèrprets, per desso-

Modista

Sant Ferran, 66 - Tel. 710 59 40
SABADELL

ta del nivell satisfactori que assolixen tots els veterans.

En un moment (des de finals dels setanta fins avui) en què la ciència-ficció i un suposat "revival" de l'antic cinema d'aventures s'han convertit en els dos grans gèneres populars del cinema de consum, SATURNO 3 se'ns presenta com una pel·lícula més, ni millor ni pitjor, dins de l'ampli conjunt de films galàctics que ens ha envaït en aquests darrers anys. No té res a veure amb els grans èxits que l'han precedida, però seria difícilment concebible sense la "galàxiamania" que iniciaren George Lucas, amb STAR WARS (1977, LA GUERRA DE LAS GALAXIAS), Steven Spielberg, amb CLOSE ENCOUNTERS OF THE THIRD KIND (1977, ENCUNTROS EN LA TERCERA FASE), o Richard Donner, amb el primer SUPERMAN (1978). El film de Donen es troba enmig de la bogeria galàctica, anterior, per exemple, als dos darrers episodis de la saga de Lucas, THE EMPIRE STRIKES BACK (1980, EL IMPERIO CONTRAATAACA), que dirigí Irvin Kershner, i RETURN OF THE JEDI (1983, EL RETORNO DEL JEDI), que signà Richard Marquand. Anterior també als SUPERMAN II i III (1980 i 1983), les dues aportacions al personatge de Richard Lester. I, lògicament, a E.T. (1982), la maliciosa fantasia infantil de Spielberg. No cal allargar la llista: és per dir que SATURNO 3 es troba ben bé dins el magma que s'oposen totes aquestes pel·lícules de naus, extraterrestres i espais siderals. No és més híbrida, però tampoc menys.

De fet, totes les relacions i referències cal establir-les amb aquests films. El món de Donen hi és absent i la pel·lícula es serveix d'una factura tan comestible com impersonal. Els personatges no tenen cap interès i la situació de perill en què es troben és senzillament manlleuada del millor Hawks, però a base només d'una repetició mimètica i superficial de l'eix del guió hawksià, sense omplir-lo de contingut. Semblantment al que passa a ALIEN (1979), de Ridley Scott -responsable, tres anys més tard, de la curiosa i interessant BLADE RUNNER-, on també el perill neix i es desenrotlla dins d'un marc tancat, lluny de tot possible ajut. Hèctor, el robot que el capità (Harvey Keitel) porta a Saturn i que té poder d'autogeneració, és la versió futurista del mite de Prometeu, el Dr. Frankenstein de Mary W. Shelley tantes vegades portat a la pantalla, en certa manera el Klaus Kinski d'Aaron Lipstadt a ANDROID (1982, ANDROIDE). Una barreja a cor que vols. Resultat: un plat bastant indigest. Afegim-hi

Lio en Río

Farah Fawcett -Kirk Douglas se'n surt dignament- i tindrem una visió bastant aproximada d'aquest SATURNO 3, òbviament un Donen a oblidar.

És evident que els imperatius de producció i les condicions de treball han condicionat extraordinàriament l'obra de Donen en aquests darrers quinze anys. A partir de LA ESCALERA -MOVIE, MOVIE a part- el nivell mig de la seva filmografia decau ostensiblement. EL PEQUEÑO PRÍNCIPE, per exemple, compta amb la banda sonora de Frederick Loewe i Alan Jay Lerner, uns actors en general ben escollits i l'excel·lent número de Bob Fosse, a més, clar, del fascinant material de base. Però la utilització de "mètodes moderns", com la insistència amb el "zoom", tristement indefugible a bona part de les produccions dels setantes, converteix diferents moments de la pel·lícula en un seguit de despropòsits formals. El conjunt no satisfà ningú, perquè l'alienat espectador a qui van dirigits aquests "zooms" difícilment pot digerir les composicions musicals de Loewe i Lerne o la riquesa de la fauna moral de Saint-Exupéry. SATURNO 3 ja ha estat comentada: no aporta res de nou al conjunt de l'obra de Donen. Ens resta LUCKY LADY (1977, LOS AVENTUREROS DE LUCKY LADY),

que no havia citat fins ara. És una entretinguda pel·lícula d'aventures, amb l'estimulant Gene Hackman, acompanyat aquí per Liza Minelli i Burt Reynolds. La presència d'aquest darrer ja dóna una idea de l'objectiva irrellevància del film que, efectivament, només pretén entretenir -cosa que aconsegueix a estones- i no té cap altre interès addicional.

De moment, LIO EN RIO clou la llista. És una comèdia acceptable, amb alguns moments especialment afortunats -sobretot si la comparem amb certes coses que es veuen avui dia-, però es troba lluny de les gran comèdies de l'autor. El guió és intel·ligent i hàbil -encara que s'allargassa excessivament i, a vegades, sembla que no avenci- i la història és un Donen pur: dos amics íntims (Matthew Hollis i Victor Lyons/Michael Caine i Joseph Bologna) se'n van a passar un mes de vacances a Río amb les seves filles (respectivament, Nicole i Jennifer/Demi Moore i Michelle Johnson). Tots dos estan casats, però Victor està tramitant el divorci. A Río, l'exotisme, el calor i la distància seran el parany per a un Matthew que es rendirà a l'atractiu de Jennifer. L'embolic es multiplica encara quan Karen, la dona de Matthew (Valerie Harper), arriba a Río i ell descobreix que ella havia sostingut relacions amoroses amb Victor. Nicole resta l'única espectadora. Aquest seguit d'aparellaments i d'impossibles acaba, ja al final del film, quan Karen diu a Matthew que dues lleugereses no poden anorrear vint anys de matrimoni -inevitable el pensar en DOS EN LA CARRETERA, com abans l'homenatge a Berkeley en arribar a Río ens ha retrotret a MOVIE, MOVIE. Tot això funciona bé, amb vibració i enginy, durant dues terceres parts del film. Després, sembla que tot ja estigui dit i la pel·lícula decau.

De tota manera, el gran problema de LIO EN RIO és l'absència d'estil. La pel·lícula està pensada per ésser consumida amb facilitat: planificació simple, fotografia convencional i estètica de manufactura. La història l'haurien de dur els personatges, sense més addicions innecessàries. Quan és així, el film s'enlaira i té una innegable solidesa. Però aquesta solidesa s'esvaeix amb els banyistes, les festes nocturnes i els noiets, concessions a la galeria, imatge tòpica del Río televisiu. I si bé Michael Caine i Joseph Bologna són molt convincents, Demi Moore i Michelle Johnson no ajuden gaire, bellesa de motlle del tot insubstancials.

Tanmateix, Stanley Donen només té 61 anys. La sorpresa és encara possible ●

**SERVEI TÈCNIC
FOTO-CINEMA**

Advocat Cirera, 8, Dpt. 16
(Davant Ajuntament)

Telèfon 726 13 35 - SABADELL